

سند راهبردی

قرارگاه جهادی عدالت تربیتی
و نصیب آموزشی برابر

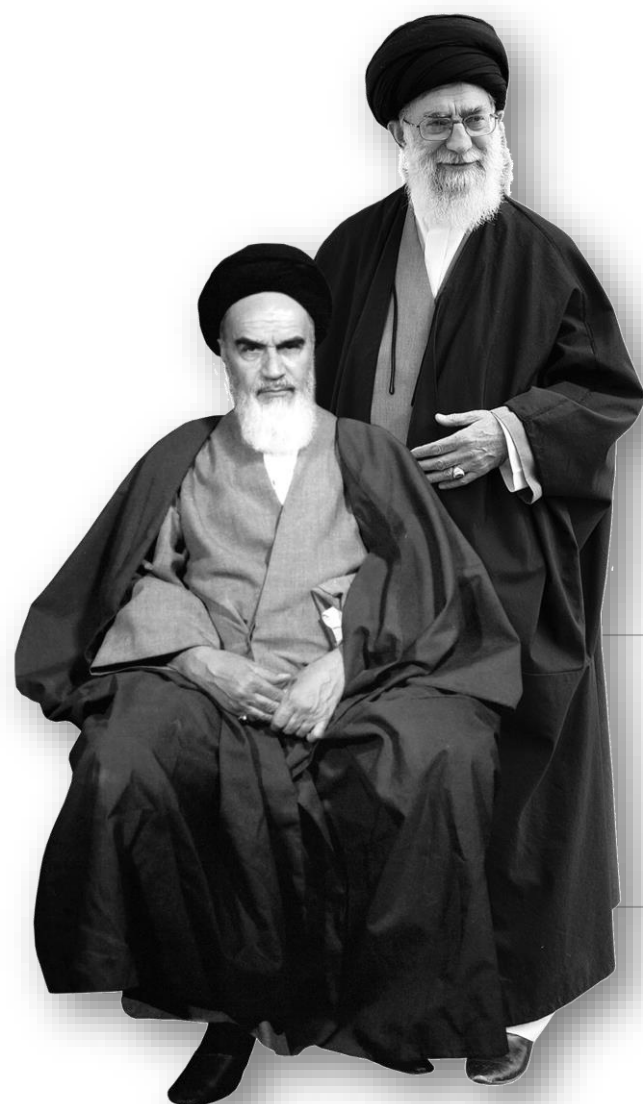
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

۴	چراغ راه
۵	مقدمه
۶	مروری بوضع موجود
۱۵	بیانیه مأموریت
۱۶	الگوی مفهومی مدیریت تنظیم‌گر و تسهیل‌گر
۱۷	چشم انداز
۱۸	اهداف
۱۹	استنادات قانونی
۲۰	محدوده اجرا و جامعه هدف
۲۱	چرخش‌های تحول‌آفرین
۲۲	الگوی مفهومی عدالت آموزشی
۲۳	سازوکار اجرایی
۲۵	روش‌های تامین منابع و امکانات
۲۶	برنامه‌های مورد هدف جهت رصد، تنظیم‌گری و تسهیل‌گری
۳۰	ارزیابی و بازنگری

تصویرنگاشت | نمایه قرارگاه جهادی عدالت تربیتی و نصیب آموزشی برابر ۳۱

چراغ راه

حضرت امام خمینی (ره)

گمان نمی‌کنم عبادتی بالاتر از خدمت به محرومین وجود داشته باشد... آموزش برای همگان یکی از حوایج اولیه هر ملت و در ردیف بهداشت و مسکن و بلکه مهم‌تر از آنهاست.

حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

بنده البته مکرر در مورد عدالت آموزشی صحبت کرده‌ام، از این‌که باید دانش‌آموزان در فلان نقطه دوردست با دانش آموز ما در فلان محله تهران از لحاظ نصیب آموزشی تفاوتی نداشته باشد -یک اصل است- بایستی کار کنیم که همه بتوانند از سهم مناسب خودشان در آموزش و پرورش کشور استفاده کنند... نگاه عدالت‌محور وجود مدارس محروم را در کنار مدارس کاملاً مجهز و پیشرفته بر نمی‌تابد و در پرورش استعدادها فقط استعداد را ملاک می‌گیرند نه مسائلی نظیر پول یا منطقه تحصیل را

تحقق عدالت از اهداف عالیه جوامع بشری به‌ویژه جامعه اسلامی است یکی از اصول دین اسلام عدل و محوری‌ترین هدف متعالی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران عدالت اجتماعی است دراین‌میان **عدالت تربیتی** پررنگ‌ترین و حیاتی‌ترین محور عدالت اجتماعی به شمار می‌رود آموزش و پرورش با تربیت فراگیرانی که عدالت‌محور و عدالت‌جو هستند می‌توانند عدالت را در جامعه توسعه دهد. در دنیای امروز استفاده برابر آحاد مردم از فرصت‌ها و امکانات تربیتی مصداق بارزی از عدالت تربیتی است و بدون شک یکی از ویژگی‌های مهم الگوی مطلوب تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران عدالت‌محوری است.

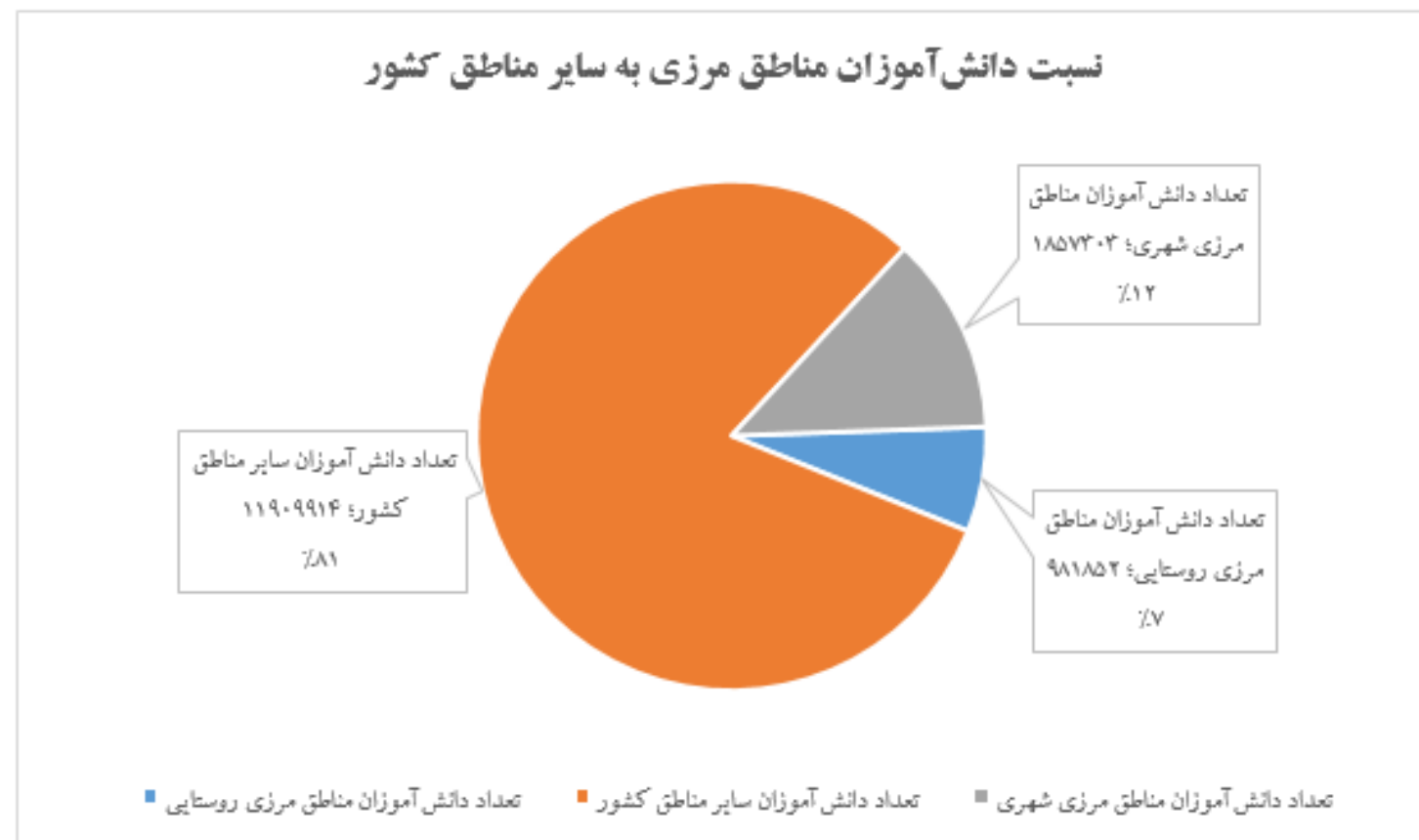
در مرتبه نخست، عدالت تربیتی ناظر به تأمین اصل وجود تربیت است لذا می‌بایست سازوکارها و امکانات لازم را برای برخورداری آحاد مردم از آموزش عمومی و رسمی فراهم آوریم در مراتب بالاتر عدالت تربیتی ناظر به فراهم آوردن کیفیت مطلوب و قابل‌قبول در ارائه خدمات تربیتی است. در همین راستا و در پاسخ به دغدغه‌ها و مطالبات طولانی‌مدت رهبر حکیم و فرزانه انقلاب اسلامی حضرت امام‌خامنه‌ای (مدظله‌العالی) و به‌منظور عملیاتی نمودن اهداف کلان **سند تحول بنیادین** و نیز اجرایی نمودن راهبردها و چرخش‌های تحول‌آفرین **سند تحول دولت مردمی**، قرارگاه جهادی عدالت تربیتی و نصیب آموزشی برابر در وزارت آموزش و پرورش در اسفندماه ۱۴۰۰ راه‌اندازی و فعالیت خود را آغاز نمود نقش اصلی این قرارگاه نیازسنجی، امکان‌سنجی، تنظیم‌گری، تسهیل‌گری مدیریت درون آموزش و پرورش و بسیج ظرفیت‌های سایر نهادها و سازمان‌های کشور برای استقرار عدالت تربیتی در مناطق محروم و کم‌برخوردار می‌باشد.

وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ

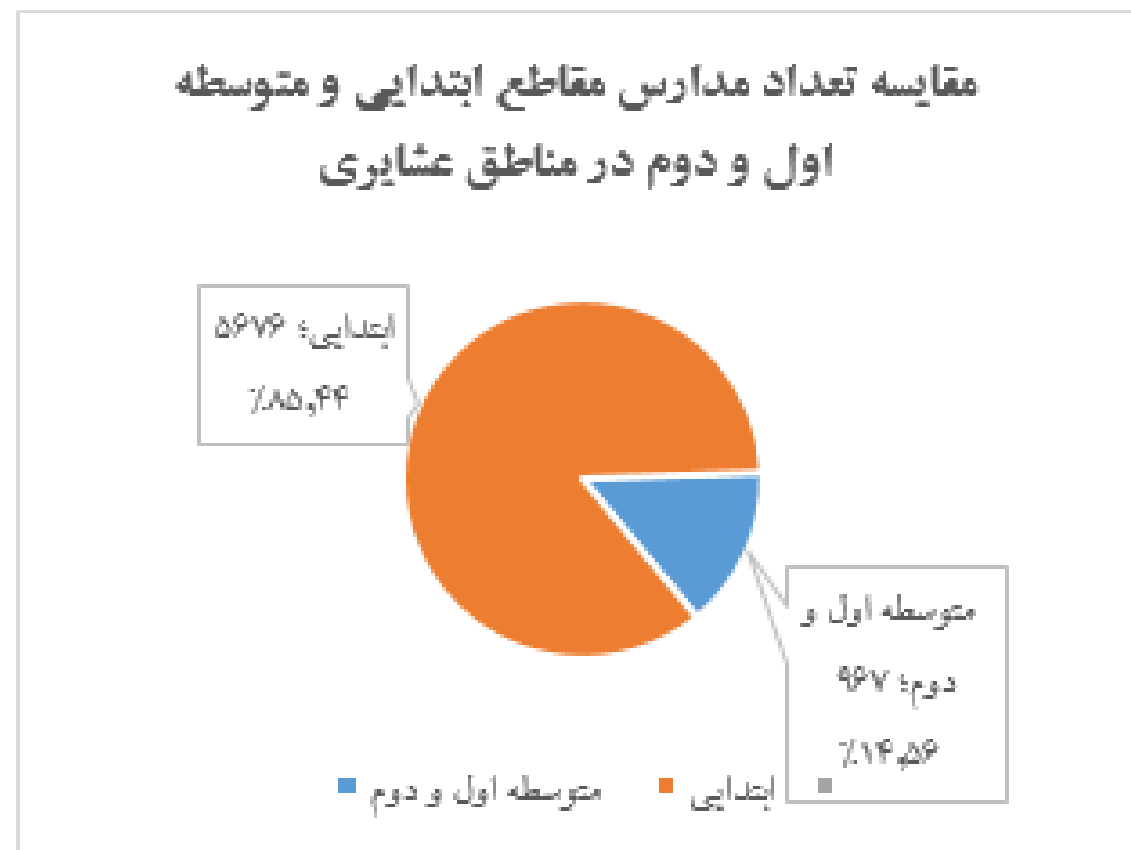
مروری بر وضع موجود

مجموعاً حدود ۱۹ درصد دانش‌آموزان (۲,۸۳۹,۱۵۵ نفر) در مناطق مرزی کشور و از این تعداد ۹۸۱,۸۵۲ نفر در مدارس روستایی و عشایری مشغول به تحصیل هستند.

در مدارس عشایری نیز ۲۰۸,۴۴۸ دانش‌آموز در حال تحصیل هستند که رقمی حدود ۱,۴ درصد دانش‌آموزان کشور را تشکیل می‌دهند. با احتساب هم‌پوشانی میان دانش‌آموزان مناطق عشایری و مرزی، مجموعاً حدود ۲۰ درصد دانش‌آموزان کشور در مناطق مرزی و عشایری در حال تحصیل هستند.

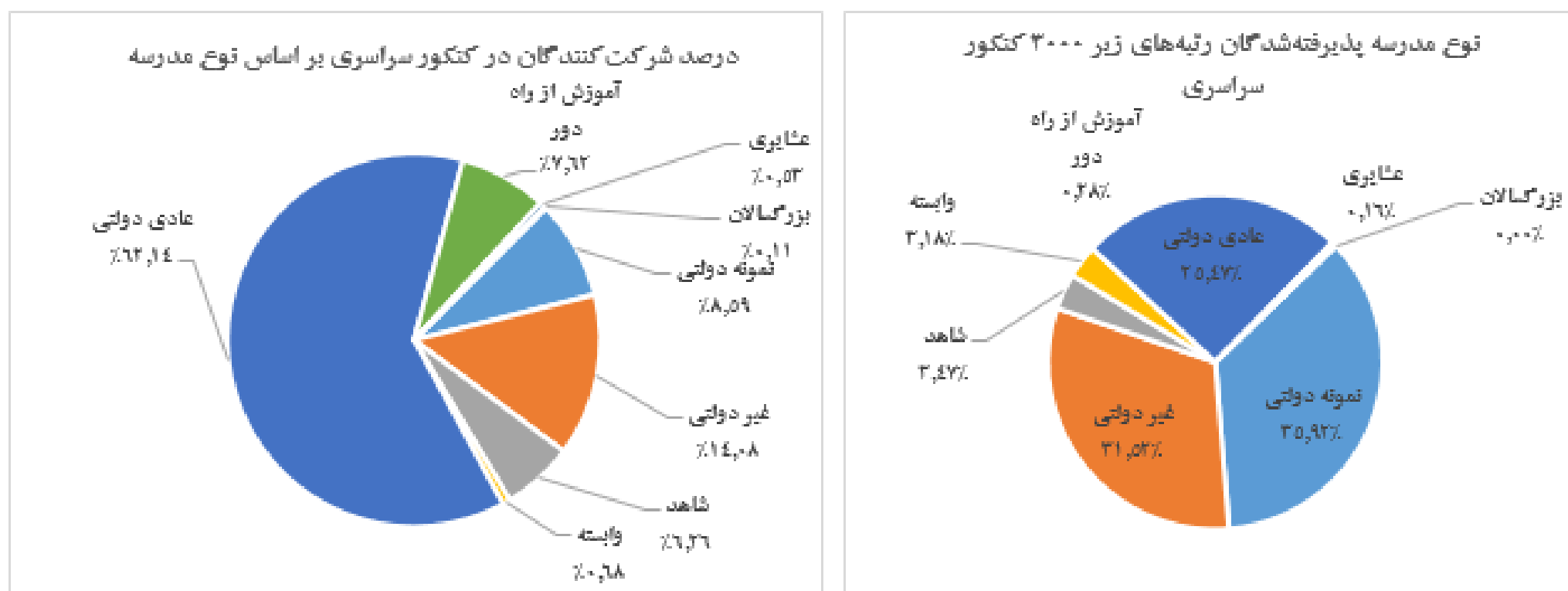

- مرور آمار دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل نشان می‌دهد در کل کشور مجموعاً ۱,۰۶۸,۷۰۱ دانش‌آموز بازمانده از تحصیل وجود دارد که حدود ۵۳۵ هزار نفر از آنها به استان‌های مرزی مربوط می‌شوند. به عبارتی علی‌رغم سهم ۲۰ درصدی دانش‌آموزان مناطق مرزی و عشایری از کل دانش‌آموزان، حدود ۵۰ درصد بازماندگان از تحصیل مربوط به استان‌های مرزی هستند. بیش از نیمی از این افراد مربوط به مقطع متوسطه می‌باشند که عمدتاً به دلیل نبود معلم یا کمبود فضای آموزشی از ادامه تحصیل باز مانده‌اند.
- از ۶۶۴۳ باب مدرسه در مناطق عشایری، تنها ۹۶۷ مدرسه به متوسطه اول و دوم اختصاص دارد که نشان‌دهنده کمبود ظرفیت برای ادامه تحصیل در مقطع متوسطه در این مناطق است. برابر محاسبات، حدود ۲۷ هزار نفر کسری نیرو در مناطق مرزی و عشایری وجود دارد.

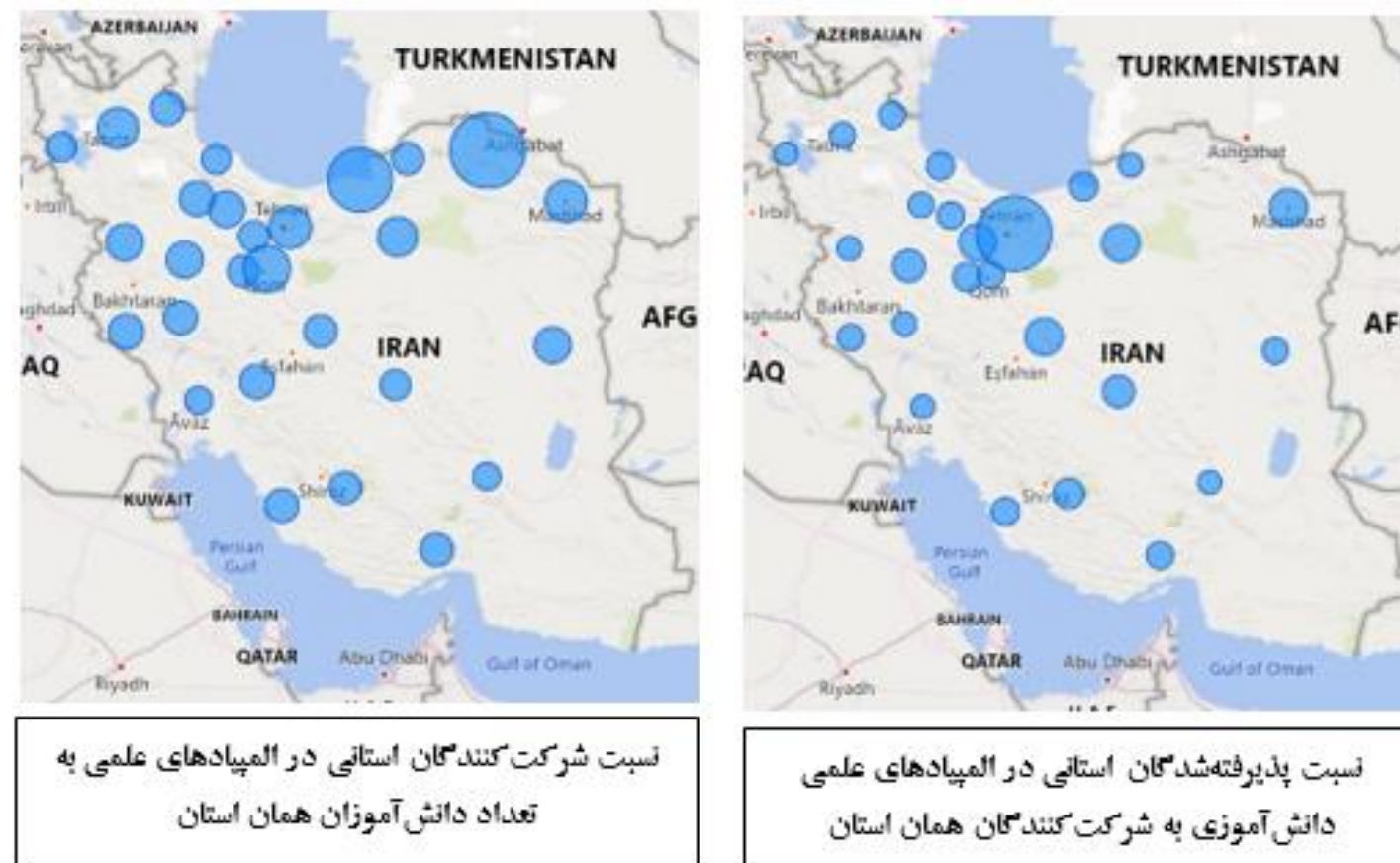

برای پوشش حداکثری جمعیت لازم‌التعلیم این مناطق، حداقل به ۳۲ هزار کلاس درس نیاز است. گرچه مدارس خشت و گلی در سال ۱۳۹۹ به طور کامل حذف شد، اما هنوز حدود ۴۴۰۰ کلاس سنگی و ۶۵۸۰ کلاس کانکسی در مناطق محروم وجود دارد که فاقد استحکام لازم هستند. حدود ۲۰۰۰ باب از این مدارس، مربوط به مناطق عشایری است. سرانه فضای آموزشی مناطق حاشیه کلان شهرها بسیار پایین‌تر از میانگین کشوری (۵,۲۲ متر مربع) است و برای رسیدن به این سطح باید حداقل ۷۸,۶۰۰ کلاس درس در این مناطق ایجاد شود.

در بررسی رتبه‌های زیر ۳۰۰۰ کنکور سراسری، چنانچه مدارس سمپاد را به علت شرایط اختصاصی آنها مجزا کنیم، علی‌رغم جمعیت ۶۲ درصدی شرکت‌کنندگان از مدارس عادی دولتی، تنها ۲۵ درصد رتبه‌های کمتر از ۳۰۰۰ از این مدارس هستند. همین‌طور در حالی که حدود ۰,۵ درصد شرکت‌کنندگان در کنکور از دانش‌آموزان مدارس عشایری هستند تنها ۰,۱۶ درصد از پذیرفته‌شدگان رتبه‌های زیر ۳۰۰۰ از این مدارس هستند.

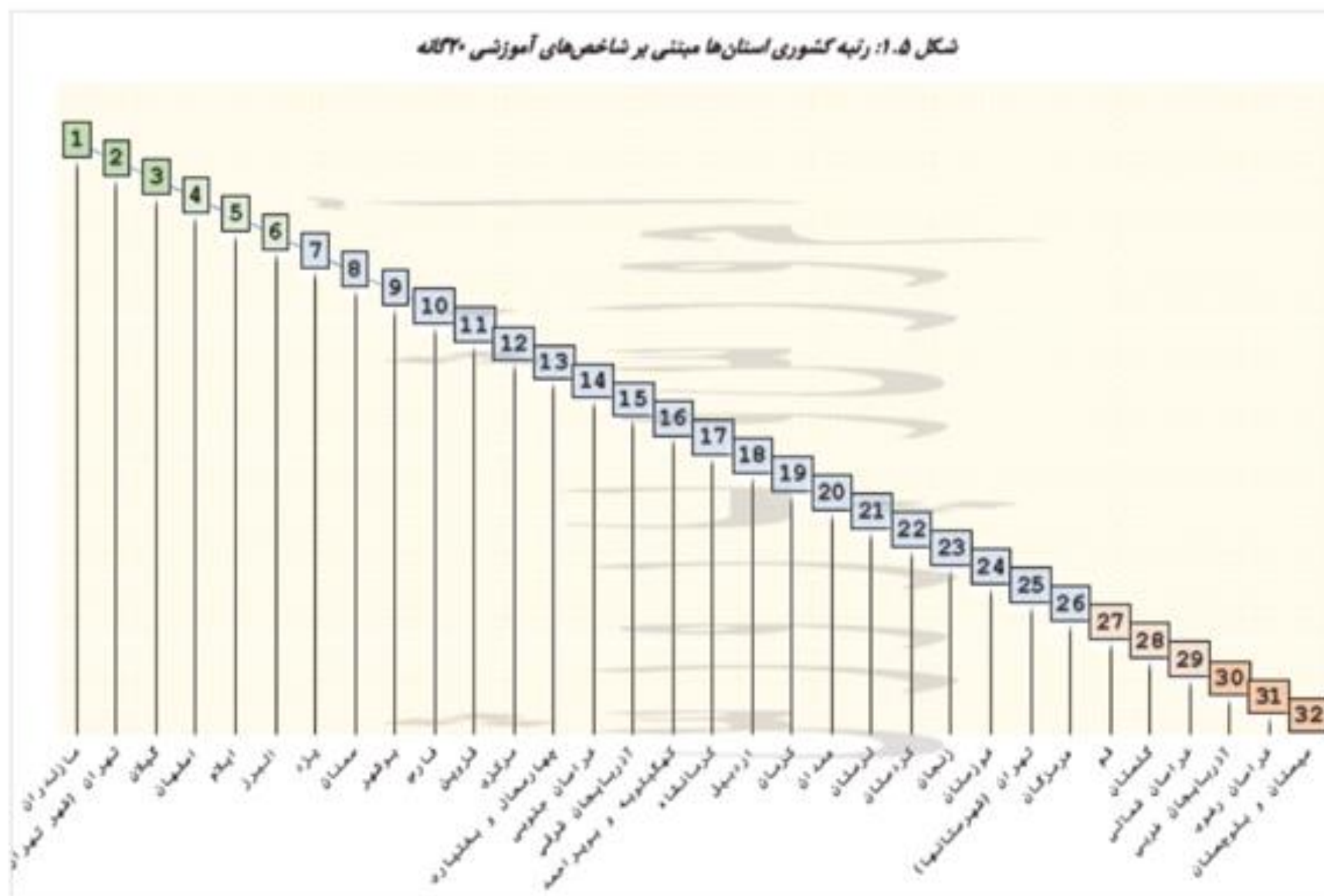
مقایسه این نمودار با سهم استان‌ها از شرکت‌کنندگان در المپیادها علمی نشان می‌دهد برخی از استان‌ها که در مرحله شرکت در المپیاد سهم زیادی را به خود اختصاص داده‌اند در مرحله نهایی، سهم بیشتری از پذیرفته‌شدگان را به خود اختصاص می‌دهند. (مشخصاً استان‌های تهران و البرز) برخی از استان‌ها نیز اساساً بدون داوطلب مانده و در گردونه رقابت وارد نمی‌شوند.

بررسی میانگین نمرات امتحانات نهایی ۱۶ استان مرزی و مقایسه آنها با میانگین کشوری نشان می‌دهد حداقل در ۱۰ استان، نمرات امتحانات نهایی کمتر از میانگین کشوری است.

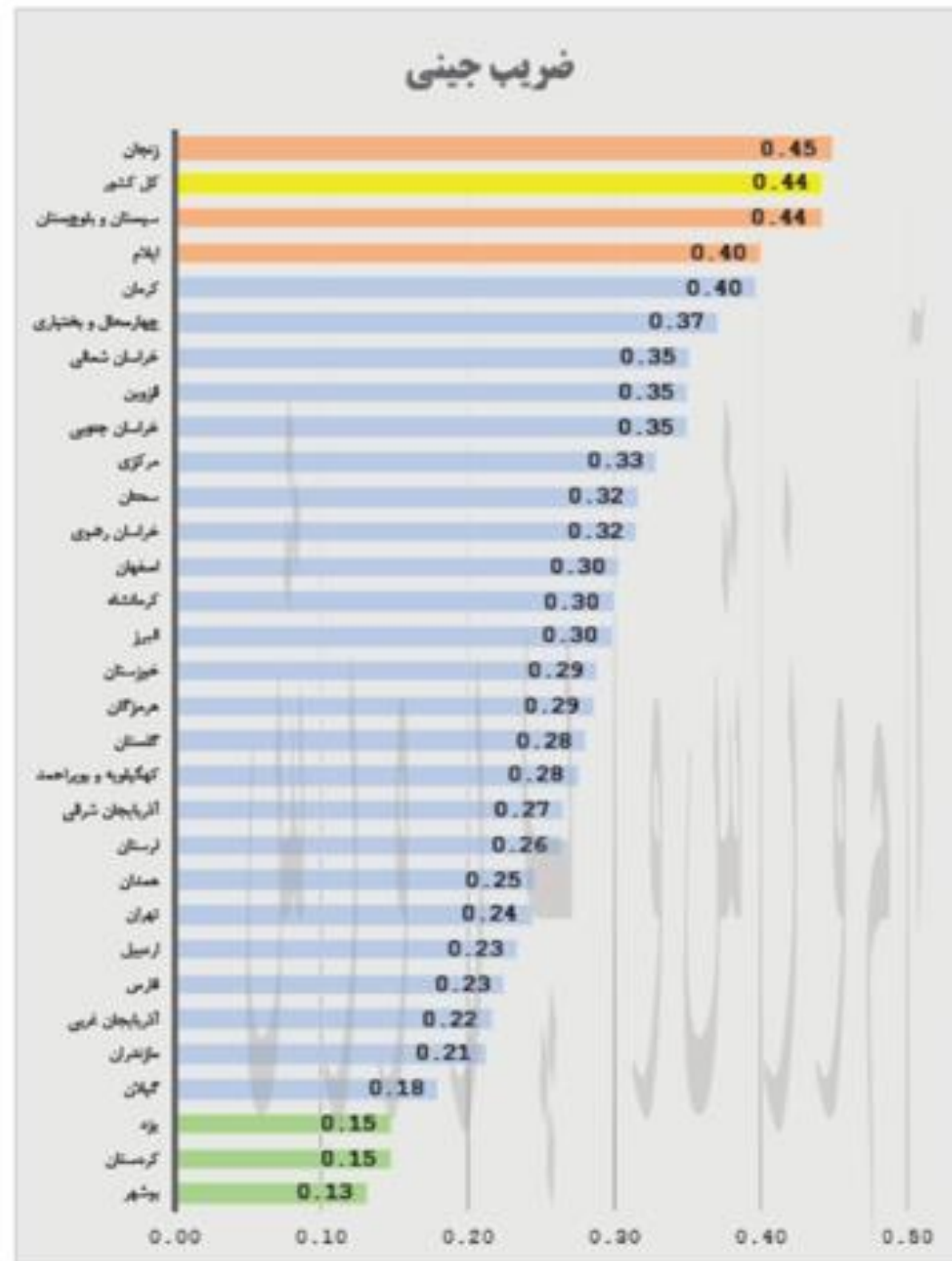
نام شهرستان	ریاضی فیزیک	علوم تجربی	علوم انسانی	معارف اسلامی
میانه کشور	۱۲.۳۴	۱۲.۹۲	۱۰.۷۰	۱۲.۱۶
آذربایجان شرقی	۱۱.۶۴	۱۳.۲۷	۱۰.۸۶	۱۰.۱۹
آذربایجان غربی	۱۰.۲۴	۱۱.۱۷	۸.۵۳	۱۱.۵۲
ایلام	۱۱.۰۱	۱۲.۸۲	۱۰.۵۲	۱۱.۵۲
بوشهر	۱۱.۶۵	۱۲.۵۱	۱۰.۵۵	۹.۹۸
خراسان رضوی	۱۲.۳۹	۱۳.۵۱	۱۱.۶۴	۱۳.۸۱
خراسان جنوبی	۱۳.۱۰	۱۴.۳۰	۱۲.۸۹	۱۲.۳۱
خراسان شمالی	۱۱.۶۸	۱۲.۳۱	۱۰.۵۱	۱۱.۳۹
کردستان	۱۰.۴۲	۱۲.۲۵	۱۰.۵۴	۹.۸۲
کرمانشاه	۱۱.۹۶	۱۲.۳۵	۹.۷۳	۱۰.۹۲
گلستان	۱۲.۰۸	۱۳.۴۰	۱۱.۷۶	۱۰.۵۸
مازندران	۱۲.۰۷	۱۴.۱۲	۱۱.۹۳	۱۲.۴۲
سیستان و بلوچستان	۱۲.۳۴	۱۲.۰۶	۱۰.۲۷	۱۶.۱۸
گیلان	۱۱.۷۹	۱۲.۷۳	۱۰.۱۲	۹.۷۶
هرمزگان	۱۱.۹۷	۱۲.۸۹	۱۱.۱۴	۱۰.۸۰
اردبیل	۱۰.۵۳	۱۲.۱۳	۹.۳۰	۸.۷۰
خوزستان	۱۰.۷۳	۱۱.۷۴	۸.۹۹	۱۰.۶۵

در یکی از گزارش‌های منتشر شده توسط معاونت برنامه‌ریزی و توسعه منابع وزارت آموزش و پرورش، وضعیت آموزشی مناطق مختلف کشور با استفاده از شاخصی ترکیبی که متشکل از ۲۰ شاخص آموزشی است سنجیده شده است. (مانند ترک تحصیل، پوشش تحصیلی، نسبت اتلاف، میانگین طول دوره تحصیل، نرخ اتمام، نرخ گذر)

نتیجه این شاخص عددی بین صفر و یک است که هر چه به صفر نزدیکتر باشد، استان از وضعیت مطلوبتری برخوردار است. در این اندازه‌گیری استان مازندران در صدر استان‌ها به لحاظ وضعیت مطلوب این شاخص‌ها با عدد ۰,۰۰۷۹ و بدترین استان، سیستان و بلوچستان با شاخص ۱,۵۹ است. میانگین این شاخص در کل کشور، ۰,۴ با انحراف معیار ۰,۲۹ است. بررسی وضعیت شهرستان‌های درون یک استان نیز جالب توجه است. به همین منظور شاخصی با عنوان ضریب جینی تعریف شده که هر چه به صفر نزدیکتر باشد نشان‌دهنده تفاوت کمتر بین شهرستان‌های

یک استان یا به عبارتی یکدستی در توزیع منابع در استان است. برای نمونه در استان سیستان و بلوچستان با ضریب جینی ۰,۴۴ و در کل کشور با ضریب جینی ۰,۴۴ مواجه هستیم که نشان دهنده عدم توازن در توزیع امکانات آموزشی در مناطق مختلف کشور است. در آن سوی طیف نیز استانی مانند کردستان که به لحاظ کیفیت آموزشی با شاخص ۰,۵۰ در رتبه ۲۲ قرار دارد توانسته در توزیع امکانات آموزشی در وضعیتی عادلانه و در رتبه دوم کشور با ضریب تغییرات ۰,۱۵ قرار دارد.

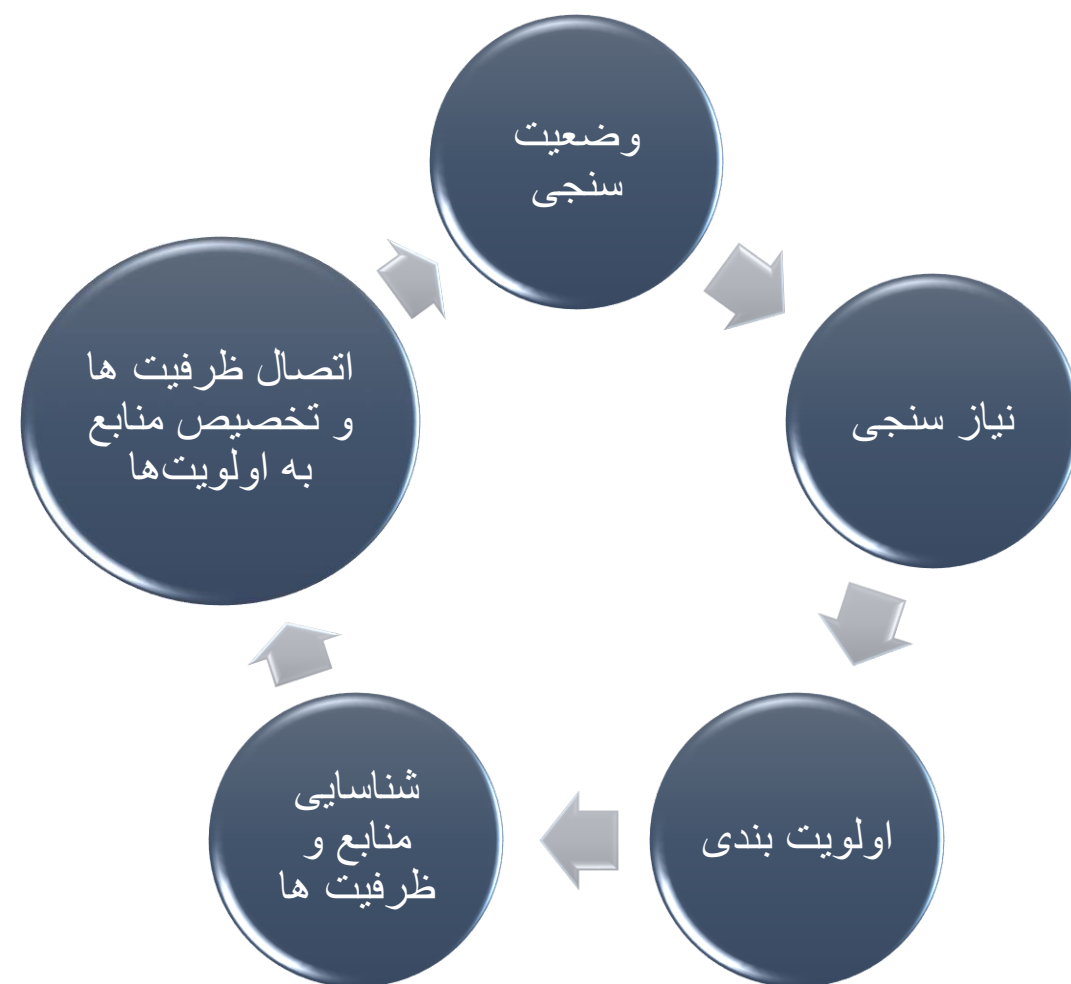
همانطور که ذکر شد، شاخص فوق تنها منعکس کننده وضعیت استانها در ۲۰ شاخص آموزشی است. بررسی موردی سایر شاخصها مانند فضای آموزشی نیز مؤید همین مطلب است که توازن منطقی در توزیع منابع و ساخت فضای آموزشی بین مناطق با شاخصهای متفاوت وجود ندارد.

وزارت آموزش و پرورش در مقام سیاست‌گذار ملی باید بتواند وضعیت زیرمجموعه خود را در شاخص‌های جامع رصد و توزیع منابع خود را در این مناطق متناسب این رصد انجام دهد. این وزارت به عنوان متولی تعلیم و تربیت تمامی دانش‌آموزان باید بتواند ظرفیت‌های مختلف در حوزه محرومیت‌زدایی و تحقق عدالت تربیتی را به نحوی راهبری کند که منجر به تحقق نتایج مطلوب و کاهش فاصله‌ها در شاخص‌های مختلف آموزشی و تربیتی شود. شناسایی خلأها و ظرفیت‌سازی برای برطرف ساختن آنها، اقدام دیگری است که در این راستا باید محقق شود.

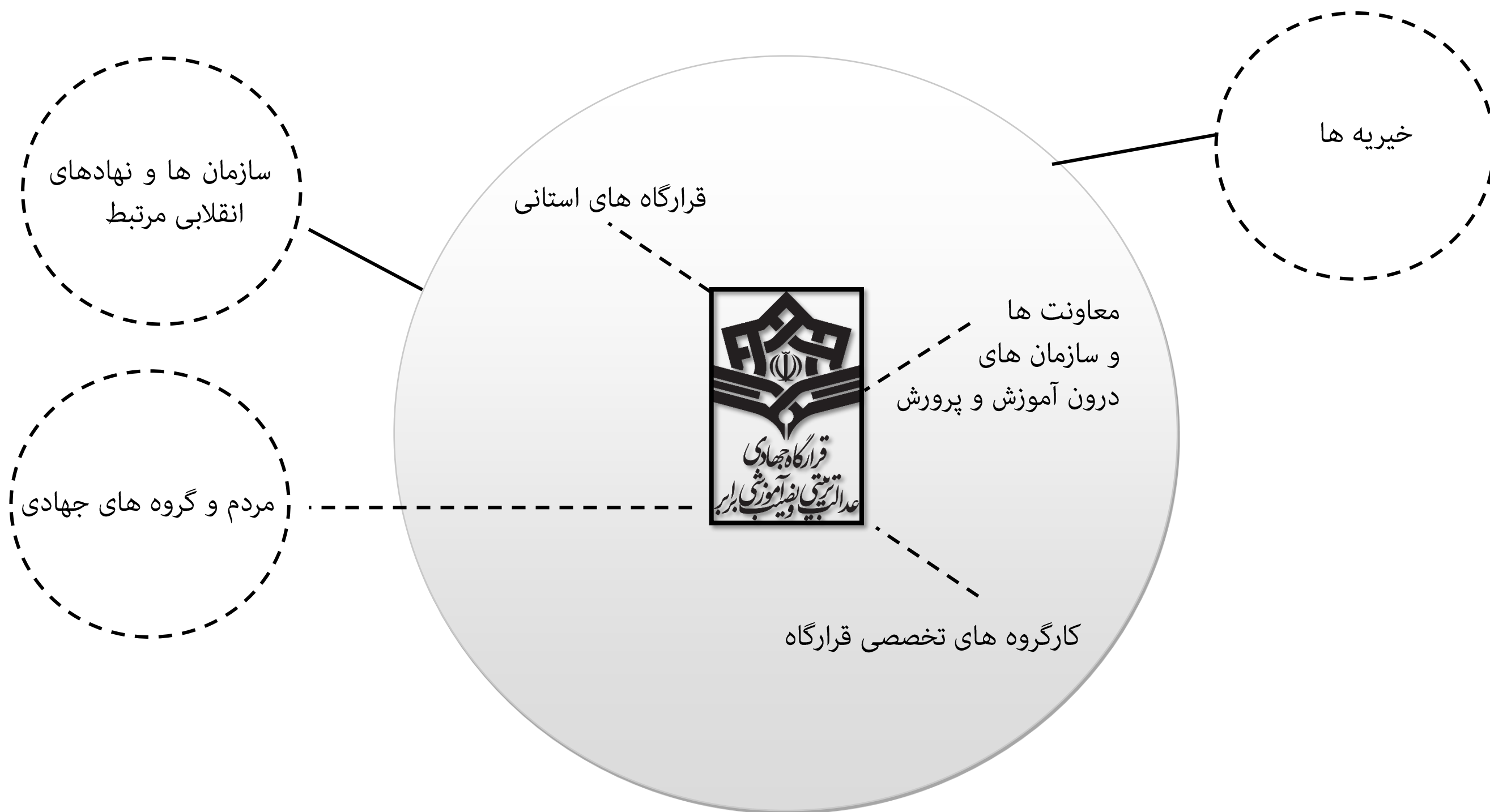
«قرارگاه جهادی عدالت تربیتی و نصیب آموزشی برابر» مبتنی بر این مسئله‌شناسی شکل گرفته و مأموریت تأمین، هدایت و جهت‌دهی منابع برای کاهش فاصله‌های موجود در نظام آموزش و پرورش با اولویت مناطق مرزی و عشایری، روستاها و حاشیه شهرها را بر عهده دارد. این قرارگاه با حضور ظرفیت‌های فعال دولتی، عمومی و مردمی در حوزه محرومیت‌زدایی و تحقق عدالت به خصوص عدالت تربیتی با محوریت آموزش و پرورش تشکیل شده است.

بیانیه مأموریت

قرارگاه جهادی عدالت تربیتی و نصیب آموزشی برابر یک سامانه مدیریتی تنظیم‌گر و تسهیل‌گر فرابخشی است که راهبری و هدایت فرایند: وضعیت سنجی، نیازسنجی، اولویت‌بندی، شناسایی منابع و ظرفیت‌ها و درنهایت تخصیص آن‌ها به اولویت‌ها را برعهده دارد. اجرای این مأموریت با وظیفه سپاری به معاونت‌ها و سازمان‌های درون آموزش و پرورش در چهارچوب شرح وظایف و بسیج امکانات و ظرفیت‌های سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی و خیریه‌ها و آحاد مردم انجام می‌شود.

اکلومی مفهومی مدیریت تنظیم‌گر و تسهیل‌گر

قرارگاه عدالت تربیتی و نصیب آموزشی برابر، با بسیج تمامی امکانات و ظرفیت‌های درون و بیرون آموزش و پرورش فعالیت‌های جهادی محرومیت‌زدایی آموزشی و تربیتی را به گونه‌ای راهبری می‌نماید که:

۱. تا پایان دولت سیزدهم تمامی دانش‌آموزان مناطق مرزی عشایری و روستایی از معلم با کیفیت و کلاس درس استاندارد برخوردار باشند.
۲. شاخص‌های عدالت تربیتی در ابعاد کمی و کیفی با رعایت تفاوت‌های فردی، جنسیتی، فرهنگی و جغرافیایی ارتقا و بهبود یابد.
۳. استعدادهای برتر و درخشان مناطق محروم و کم برخوردار شناسایی و مورد حمایت قرار گیرند .
۴. تعلیم و تربیت مناطق محروم و کم‌برخوردار از پایداری، ثبات و کیفیت قابل قبول برخوردار شده و فاصله آموزشی آنان با مناطق برخوردار کاهش یابد
۵. تا پایان دولت سیزدهم نرخ بازماندگان از تحصیل ۵۰ درصد کاهش یابد .

اهداف

به منظور تحقق منویات و رهنمودهای حکیمانه مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و با الهام از سند تحول دولت مردمی، قرارگاه جهادی عدالت تربیتی و نصیب آموزشی برابر، اهداف زیر را دنبال می‌نماید:

۱. فراهم آوردن فرصت‌های برابر دسترسی همگان به تربیت عمومی و رسمی با اولویت مناطق مرزی عشایری و روستایی.
۲. ارتقاء شاخص‌های عدالت تربیتی در ابعاد کمی و کیفی با رعایت تفاوت‌های فردی جنسیتی فرهنگی جغرافیایی .
۳. توجه هماهنگ و متعادل به همه ساحت‌های تربیتی .
۴. استعدادیابی در مناطق کم برخوردار و برنامه‌ریزی برای حمایت از این استعدادها با اولویت مناطق مرزی، عشایری و روستایی .
۵. افزایش نرخ ماندگاری جمعیت دانش‌آموزی در مناطق هدف و پیشگیری از مهاجرت و حاشیه‌نشینی .

استنادات قانونی

قرارگاه جهادی عدالت تربیتی و نصیب آموزشی برابر مبتنی بر اسناد و قوانین زیر راه‌اندازی و فعالیت خود را در اسفند ۱۴۰۰ آغاز نمود:

۱. اصل سی‌ام قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

۲. بند نهم سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش کشور ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی).

۳. سومین هدف کلان سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مصوب ۱۳۹۰.

۴. چهارمین راهبرد کلان و راهکارهای ۱-۱، ۱-۶، ۲-۵، ۳-۲، ۵-۱ تا ۵-۸ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش.

۵. فصل ششم سند تحول دولت مردمی.

محدوده اجرا و جامع هدف

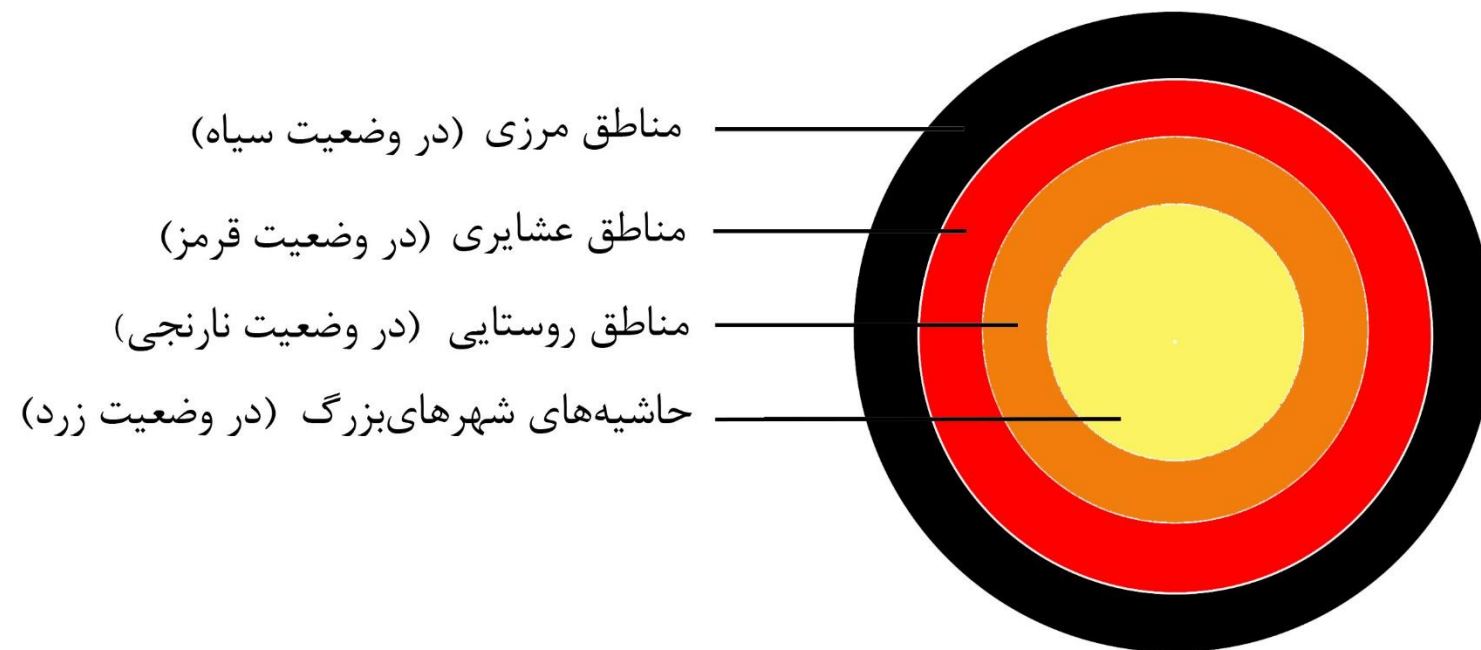
برنامه‌ها و فعالیت‌های محرومیت‌زدایی آموزشی مبتنی بر عدالت تربیتی مد نظر وزارت آموزش و پرورش با اولویت زیر پیگیری و عملیاتی می‌گردد:

۱. مناطق مرزی کم برخوردار

۲. مناطق عشایری

۳. مناطق روستایی کم برخوردار

۴. حاشیه شهرهای کم برخوردار

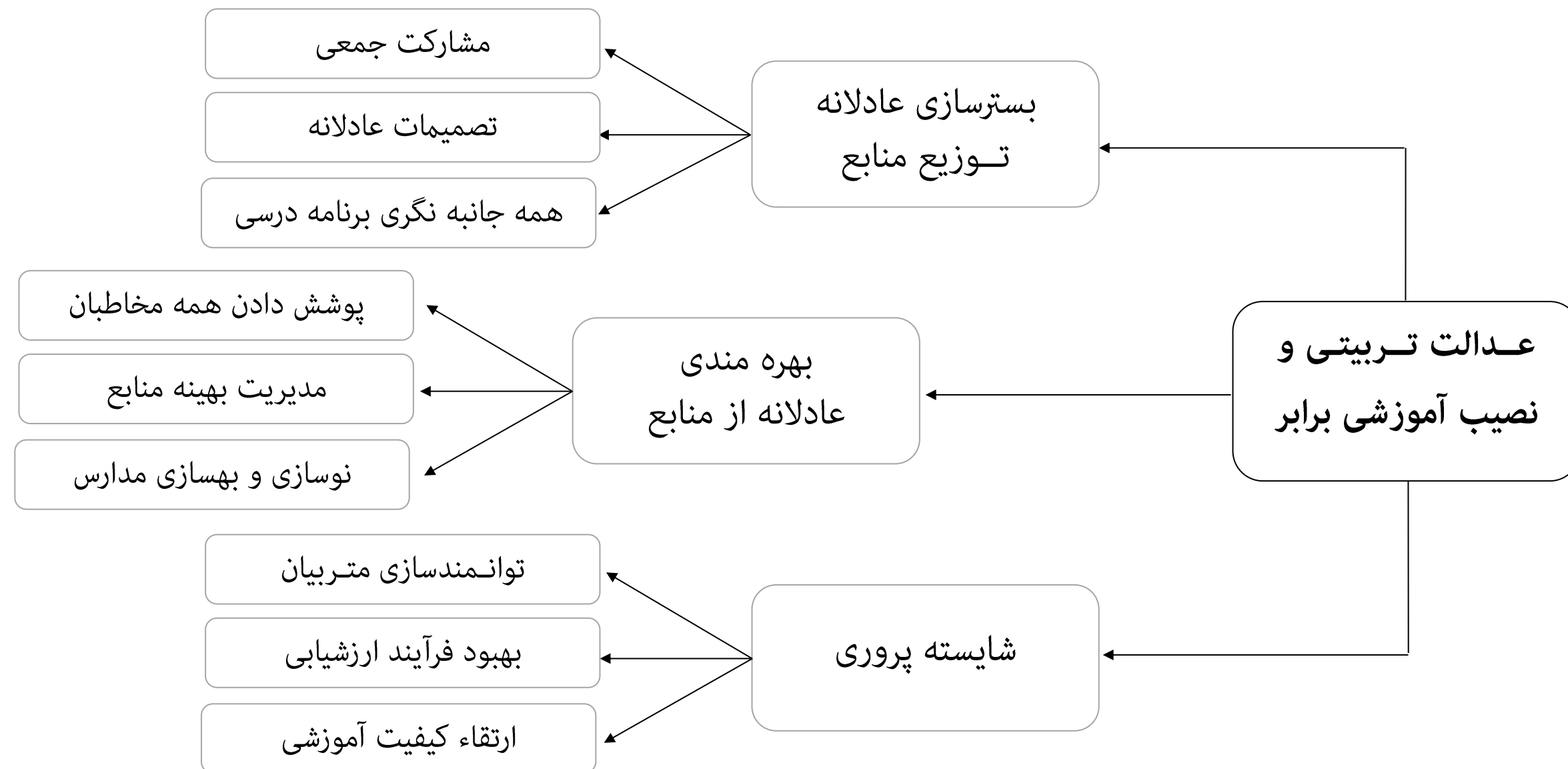
چرخش‌های تحول آفرین (وضعیت مطلوب)

چرخش‌های تحول آفرین وزارت آموزش و پرورش مرتبط با حوزه عدالت تربیتی با استناد به فصل ششم سند تحول دولت مردمی به این شرح می‌باشد:

۱. از تضمین صرف دسترسی به خدمات آموزشی به تضمین آموزش و پرورش باکیفیت برای همه.
۲. از آموزش متکی به انباشت اطلاعات به تقویت آموزش‌های مهارتی و کاربردی در همه ساحت‌های تربیتی.
۳. از تصمیم‌گیری متمرکز دولتی به افزایش تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری اجتماعی و مردمی.
۴. از یکسان‌نگری مدیریتی-آموزشی به تنوع و نوآوری در الگوهای مدیریتی و برنامه‌های آموزشی و پرورشی.
۵. از مشارکت صرفاً مالی خانواده‌ها به مشارکت چندوجهی اجتماعی-تربیتی خانواده‌ها، مردم و نهادهای دولتی و عمومی و غیردولتی و خیریه‌ها.

الگوی مفهومی عدالت آموزشی

براساس دیدگاه مدیران و معلمان، کارشناسان آموزش و پرورش و فعالان حوزه تعلیم و تربیت عدالت آموزشی از سه مؤلفه اصلی تشکیل شده که مؤلفه‌ها زیر مؤلفه‌ها در الگوی مفهومی زیر نشان داده شده است:

سازوکار اجرایی

سیاست‌گذاری، مدیریت راهبردی و برنامه‌ریزی‌های عملیاتی قرارگاه جهادی عدالت تربیتی از طریق ارکان زیر صورت می‌پذیرد:

۱. شورای راهبری و سیاست‌گذاری

این شورا که عالی‌ترین رکن قرارگاه می‌باشد نقش سیاست‌گذاری‌های کلان و نظارت عالی را برعهده دارد. ترکیب آن عبارت است از:

وزیر آموزش و پرورش (رئیس شورا)، مشاور وزیر در قرارگاه جهادی عدالت تربیتی (نائب رئیس و دبیر شورا)، نمایندگان تام‌الاختیار معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم ریاست جمهوری، وزارت کشور، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ستاد فرمان اجرایی حضرت امام (ره)، بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی، سازمان صدا و سیما، کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بسیج مستضعفین، رئیس جامعه خیرین کشور، رئیس مجمع خیرین مدرسه‌ساز، رئیس سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس، رئیس سازمان نهضت سوادآموزی، رئیس سازمان استعدادهای درخشان، رئیس سازمان مدارس استثنایی، رئیس سازمان مدارس غیردولتی و مشارکت‌های مردمی، معاونین پشتیبانی، پرورشی، آموزش ابتدایی و آموزش متوسطه، تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش، رئیس سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، رئیس دانشگاه فرهنگیان، رئیس دانشگاه شهید رجایی، تعدادی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی (مرتبط با موضوع)، تعدادی از فعالان گروه‌های جهادی

۲. کارگروه‌های تخصصی

به‌منظور برنامه ریزی عملیاتی فعالیت‌های قرارگاه جهادی عدالت تربیتی، کارگروه‌های تخصصی با حضور و مشارکت فعال مدیران و کارشناسان درون آموزش و پرورش و مدیران و کارشناسان سایر دستگاه‌های همکار تشکیل می‌گردد .

۳. قرارگاه جهادی استانی

در راستای نیازسنجی و امکان‌سنجی میدانی و احصاء کمبودها و نیازها و نیز به‌منظور اجرایی نمودن برنامه‌ها و فعالیت‌های مصوب ملی و استانی قرارگاه جهادی عدالت تربیتی و نصیب آموزشی برابر با مسئولیت مدیرکل آموزش و پرورش استان و با عضویت نمایندگان رسمی نهادها و سازمان‌های مرتبط راه‌اندازی و فعالیت می‌نماید .

۴. قرارگاه جهادی شهرستان و منطقه

قرارگاه‌های شهرستانی و منطقه‌ای با مسئولیت رییس آموزش و پرورش شهرستان و منطقه راه‌اندازی و فعالیت می‌نماید .

روش های تامین منابع و امکانات

منابع و امکانات مورد نیاز برای استقرار عدالت تربیتی در سراسر کشور با اولویت مناطق مرزی، عشایری و روستایی از روش های زیر تأمین می گردد:

۱. اعتبارات حمایتی دولت جمهوری اسلامی ایران
۲. کمک های داوطلبانه خیرین، گروه های جهادی و آحاد مردم
۳. کمک های صندوق ذخیره ارزی
۴. کمک از محل صندوق توسعه ملی
۵. از محل مسئولیت اجتماعی سازمان ها، مؤسسات و شرکت ها
۶. کمک و مشارکت مؤسسات دولتی و غیردولتی و نهادهای انقلابی
۷. کمک های مالی، تجهیزاتی و برنامه ای وزارت آموزش و پرورش
۸. بهره برداری حداکثری از ظرفیت ماده ۱۷۲ اصلاحی قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۷۱
۹. دریافت کمک از محل عوارض قانونی با تصویب مجلس شورای اسلامی

برنامه‌های مورد هدف جهت رصد، تنظیم‌گری و تسهیل‌گری

برنامه‌هایی که قرارگاه عدالت تربیتی و نصیب آموزشی برابر آن‌ها را در معاونت‌ها و سازمان‌های مختلف رصد، تنظیم‌گری و تسهیل‌گری می‌نماید مبتنی بر راهکارهای سند تحول بنیادین و برنامه‌های سند تحول دولت مردمی به شرح زیر می‌باشد:

راهکار ۱-۵

تعمیم دوره پیش‌دبستانی بویژه در مناطق محروم و نیازمند در حد امکان با مشارکت بخش غیردولتی با تاکید بر آموزش‌های قرآنی و تربیت‌بدنی و اجتماعی

شماره	عنوان برنامه	معاونت یا سازمان مجری
۱	پوشش صددرصدی دوره پیش‌دبستانی در مناطق مرزی، عشایری، روستایی و حاشیه شهرها با استفاده از منابع دولتی و در سایر مناطق با مشارکت و سرمایه‌گذاری مردم و سایر نهادها و دستگاه‌ها	سازمان تعلیم و تربیت کودک
۲	توانمندسازی مربیان دوره پیش‌دبستانی با تاکید بر محتوای تربیت قرآنی، اجتماعی و تربیت‌بدنی	سازمان تعلیم و تربیت کودک
۳	توانمندسازی تربیتی خانواده‌ها و والدین	تمامی معاونت‌ها
۴	طراحی الگوی تربیتی کودکان پیش‌دبستانی	سازمان تعلیم و تربیت کودک

برنامه ریزی و تمهید مقدمات برای پوشش کامل دوره‌ی آموزش عمومی و برخوردار از کیفیت مناسب در تمام مناطق کشور (با اولویت مناطق مرزی، عشایری و روستایی)

شماره	عنوان برنامه	معاونت یا سازمان مجری
۱	ساخت، نوسازی، مقاوم‌سازی، استانداردسازی کلاس درس مورد نیاز در سراسر کشور با اولویت مناطق کم برخوردار و محروم مرزی، عشایری، روستایی بالاخص مدارس سنگی، خشتی و کانکسی	سازمان نوسازی مدارس
۲	ایجاد سازوکارهای جدید برای توسعه آموزش از جمله آموزش از راه دور	سازمان مدارس غیردولتی و مشارکت های مردمی
۳	تقویت مدارس شبانه‌روزی	معاونت آموزش ابتدایی و متوسطه
۴	کاهش نرخ بازماندگی از تحصیل	سازمان نهضت سوادآموزی معاونت آموزش ابتدایی
۵	تدوین، تصویب و ابلاغ سیاست‌های تشویقی و محرومیت‌های اجتماعی برای دانش‌آموزان و اولیای آنها با استفاده از ظرفیت‌های قانونی	معاونت پارلمانی و امور حقوقی

توانمندسازی دانش‌آموزان ساکن در مناطق محروم

شماره	عنوان برنامه	معاونت یا سازمان مجری
۱	توسعه و تقویت هنرستان‌ها و مدارس مناطق مرزی، روستایی و حاشیه شهرهای کم برخوردار متناسب با بوم	معاونت متوسطه سازمان نوسازی مدارس
۲	تقویت و اجرای برنامه‌های فوق برنامه با رویکرد مهارت‌های اجتماعی در مناطق کم برخوردار	معاونت‌های آموزشی معاونت پرورشی کانون پرورش فکری
۳	انعطاف در برنامه‌درسی مناطق محروم و کم برخوردار مرزی، روستایی و عشایری متناسب با زیست بوم	سازمان پژوهش معاونت‌های آموزشی
۴	اجرای طرح‌های ملی محرومیت زدایی و توانمندسازی با مشارکت سایر سازمان‌ها و نهادها از جمله طرح توسعه و تحول اجتماعی محور ۲۰۲۰ محله کشور	تمامی معاونت‌ها و سازمان‌ها

اولویت‌بخشی به تامین و تخصیص منابع، تربیت نیروی انسانی کارآمد، تدوین برنامه برای رشد، توانمندسازی و مهارت‌آموزی، ادامه تحصیل و حمایت مادی و معنوی دانش‌آموزان مناطق محروم و مرزی

شماره	عنوان برنامه	معاونت یا سازمان مجری
۱	طراحی و استقرار نظام جذب و استخدام نیروی انسانی کارآمد و باکیفیت بومی ویژه مناطق مرزی و کم برخوردار	معاونت برنامه‌ریزی و توسعه منابع
۲	سامان‌دهی و توزیع عادلانه کمک‌های مردمی و بخش غیردولتی، مالیات‌ها و عوارض قانونی برای محرومیت‌زدایی تربیتی	معاونت برنامه‌ریزی و توسعه منابع معاونت پارلمانی و حقوقی
۳	بازنگری و اصلاح سازوکارهای تأمین منابع مالی مدارس مرزی و عشایری و روستایی	معاونت برنامه‌ریزی و توسعه منابع
۴	طراحی، تدوین، تولید و توزیع بسته‌های کمک آموزشی ویژه دانش‌آموزان مرزی، روستایی و عشایری	سازمان پژوهش کانون پرورش فکری
۵	تقویت برنامه‌ها و خدمات مشاوره‌ای تحصیلی، تربیتی و شغلی به دانش‌آموزان مناطق کم برخوردار	معاونت پرورشی معاونت متوسطه
۶	توسعه آموزش‌های مجازی و کمک به تامین نیازهای اولیه دانش‌آموزان مناطق کم برخوردار (نرم‌افزار سخت‌افزار اینترنت)	تمامی سازمان‌ها و معاونت‌ها

ارزیابی و بازنگری

به منظور رصد وضعیت و میزان تحقق عدالت آموزشی در مناطق کم برخوردار مرزی عشایری و روستایی در هر سال (اندازه‌گیری برابری عدالت آموزشی) از طریق شاخص‌های بیست‌گانه مدنظر وزارت آموزش و پرورش به صورت میدانی با استفاده از ظرفیت نهادهای رسمی و گروه‌های مردمی انجام می‌پذیرد.

شاخص‌های بیست‌گانه مدنظر عبارت‌اند از: پوشش تحصیلی ابتدایی - پوشش تحصیلی متوسطه اول - پوشش تحصیلی متوسطه دوم - سهم دانش‌آموز دختر از کل - نسبت اتلاف ابتدایی - نسبت اتلاف دوره متوسطه اول - نسبت اتلاف دوره‌ی متوسطه‌ی دوم - میانگین طول تحصیل فارغ‌التحصیلان دوره ابتدایی - میانگین طول تحصیل فارغ‌التحصیلان دوره متوسطه اول - میانگین طول تحصیل فارغ‌التحصیلان دوره متوسطه دوم - نرخ ماندگاری دوره ابتدایی - نرخ ماندگاری دوره متوسطه اول - نرخ ماندگاری دوره‌ی متوسطه‌ی دوم - نرخ اتمام دوره ابتدایی - نرخ اتمام دوره متوسطه اول - نرخ گذر ابتدایی به متوسطه اول - نرخ گذر از متوسطه اول به متوسطه دوم - نسبت دانش‌آموزان شاخه فنی و حرفه‌ای و کار و دانش به کل متوسط - نرخ امید به تحصیل

- پس از انجام ارزیابی علمی و میدانی وضعیت ارتقاء یا افت شاخص‌های عدالت آموزشی در سراسر کشور نقاط هدف و آسیب‌پذیر شناسایی و در دستور کار برنامه ریزان قرار می‌گیرد تا نسبت به تدوین برنامه‌های اصلاحی و یا اصلاح قوانین و مقررات، فرآیندها و رویه‌ها اقدام شود.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش

نمایه قرارگاه جهادی عدالت تربیتی و نصیب آموزشی برابر

باید دانش آموزان در فلان نقطه دور دست با دانش آموز ما در فلان محله تهران از لحاظ نصیب آموزشی تفاوتی نداشته باشد.
امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

چراغ راه

گمان نمی‌کنم عبادتی بالاتر از خدمت به محرومین وجود داشته باشد.

امام خمینی (ره)

قرارگاه جهادی
عدالت تربیتی و نصیب آموزشی برابر

محدوده اجرا و جامعه هدف

